

KOMMISSIONENS BESLUT**av den 30 oktober 2002****om den av Tyskland beviljade förlängningen av investeringspremien på 8 % för investeringar i de nya tyska delstaterna med stöd av 1996 års skattelag (Jahressteuergesetz 1996) till förmån för Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH***[delgivet med nr K(2002) 4037]***(Endast den tyska texten är giltig)****(Text av betydelse för EES)****(2003/229/EG)**

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta

efter att i enlighet med ovannämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att inkomma med synpunkter, och

av följande skäl:

1. BAKGRUND OCH FÖRFARANDE

(1) Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH (nedan kallat "MIDDER") är ett dotterbolag till franska Elf Aquitaine SA (nedan kallat "ELF"). Det bildades den 23 juli 1992 för uppförande av ett nytt raffinaderi i Leuna i Sachsen-Anhalt (nedan kallat "Leuna 2000-projektet").

(2) Genom ett beslut av den 11 november 1992 ⁽¹⁾ godkände kommissionen en investeringspremie på 8 % för investeringar inom det område som tidigare utgjorde DDR i överensstämmelse med 1993 års lag om investeringspremier (Investitionszulagengesetz 1993, nedan kallad "InvZulG"). Enligt § 3 tredje stycket i InvZulG kan investeringspremien på 8 % beviljas bara under förutsättning att den sökande inlett genomförandet av sitt investeringsprojekt efter den 31 december 1992 och före den 1 juli 1994 och avslutat det före den 1 januari 1997. Skulle projektet inte ha genomförts fullständigt inom denna tidsfrist, var den sökande skyldig att återbetala de belopp som redan hunnit betalas ut i form av investeringspremier.

(3) Kommissionen förklarade genom ett beslut av den 30 juni 1993 ⁽²⁾ att ett stödpaket för uppförande av ett raffinaderi inom ramen för Leuna 2000-projektet var förenligt med den gemensamma marknaden. Till stödpaketet hörde också den åttaprocentiga investeringspremien, som uppgick till 184,1 miljoner euro (360 miljoner tyska mark). Det huvudsakliga innehållet i beslutet var att "med undantag av det extra investeringsstödet på 400 miljoner tyska mark överensstämmer alla beviljade stöd med befintliga stödprogram som kommissionen har godkänt (Investitionszulagengesetz: C 59/91, NN 150/91 och N 561/92; Fördergebietsgesetz: C 63/91, N 153/91; Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur: N 292/92 och NN 83/92). (...)". "Med beaktande av situationen och framtidsutsikterna för raffinaderiindustrin i gemenskapen, den ökande efterfrågan på bränsle och destillat i de nya delstaterna, raffinaderiets gynnsamma inverkan på utvecklingen av Halle-regionen och det faktum att de planerade stöden som beviljats enligt godkända stödprogram tillsammans med det extra investeringsstödet på 400 miljoner tyska mark inte överstiger den övre gränsen på 35 % för kumulering av stöd för nybyggen i de nya delstaterna, kan stödprojektet anses förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 92.3 i EG-fördraget. (...)". Genom ett beslut av den 25 oktober 1994 godkände kommissionen beviljandet av ett tilläggstöd för projektet Leuna 2000 ⁽³⁾.

(4) § 3 tredje stycket i InvZulG ändrades genom § 18 punkt 1 i 1996 års skattelag. Enligt den bestämmelsen kunde investeringspremien på 8 % beviljas om investeringsprojektet genomfördes före den 1 januari 1999. Därigenom förlängdes tidsfristen för genomförande av stödberättigande investeringar med två år, dock utan att den tidsfrist inom vilken genomförandet måste börja ändrades. 1996 års skattelag trädde i kraft den 1 januari 1996.

⁽¹⁾ Statligt stöd N 561/92 – Tyskland (Förlängning av investeringspremien i f.d. DDR).

⁽²⁾ Statligt stöd NN 11/93 och N 109/93 – Tyskland (Privatisering av Leuna/Minol – Investeringsstöd från delstaten Sachsen-Anhalt), EGT C 214, 7.8.1993, s. 9.

⁽³⁾ Statligt stöd N 543/94 – Tyskland (Höjning av ett stöd som delstaten Sachsen-Anhalt beviljat det nya raffinaderibolaget Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH), EGT C 385, 31.12.1994, s. 35.

- (5) Tyskland underrättade kommissionen om denna ändring försenat, genom en skrivelse av den 19 december 1995.

Artikel 2

Paragraf 18 första stycket i 1996 års skattelag skall upphävas. Tyskland skall återkräva allt stöd som har beviljats genom tillämpning av ifrågavarande bestämmelse. Stödet skall återbetalas enligt förfaranden och bestämmelser i tysk lag inbegripet ränta som löper från och med den dag stödet beviljades, enligt den räntesats som utgör referensränta vid bedömningen av regionala stödprogram.

Artikel 3

Tyskland skall inom två månader efter dagen för delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om de åtgärder som har vidtagits för att genomföra det.

- (6) Genom ett beslut av den 3 juli 1996, som meddelades Tyskland den 31 juli 1996, inledde kommissionen ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget mot § 18 punkt 1 i 1996 års skattelag ⁽⁴⁾. Tyskland och övriga medlemsstater samt alla berörda parter uppmanades inkomma med synpunkter. Tyskland och ELF översände sina kommentarer genom skrivelser av den 9 september respektive den 29 oktober 1996. Frankrike yttrade sig den 30 oktober 1996 genom att hänvisa till ELF:s synpunkter.

- (7) Från december 1996 till juli 1997 diskuterades ärendet vid flera möten mellan kommissionen och de tyska myndigheterna.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.”

- (8) Kommissionen avslutade förfarandet den 16 oktober 1997 genom att anta ett negativt beslut ⁽⁵⁾. I sitt beslut ansåg kommissionen att förlängningen av fristen för genomförande av investeringar som berättigar till en investeringspremie på 8 %, som infördes med stöd av § 18.1 i 1996 års skattelag, innebar ett extra statligt stöd för företag som gör investeringar i de nya delstaterna. Dessutom fastställde kommissionen att dessa stöd inte främjade några nya investeringar och följaktligen skulle betraktas som driftsstöd avsett att öka de berörda företagens kapital. Slutligen uteslöt kommissionen möjligheten att tillämpa undantaget i artikel 87.3 a i EG-fördraget, särskilt med motiveringen att driftsstödet inte enbart skulle gynna ekonomin i de nya delstaterna.

- (10) Kommissionen förklarade dock följande i sitt beslut: ”Ovanstående redogörelse har dock ingen prejudicerande karaktär med avseende på en eventuell individuell anmälan från Tysklands sida om särskilda åtgärder för att ändra stödpaketet för MIDER:s investering i östra Tyskland. En sådan ändring skulle undersökas av kommissionen med hänsyn till de särskilda omständigheterna kring denna investering och kommissionens positiva beslut om detta projekt”.

- (9) Artikeldelen i beslutet har följande lydelse:

”Artikel 1

Genom paragraf 18.1 i 1996 års tyska skattelag, som ändrar § 3 i 1993 års lag om investeringspremier så att investeringspremien på 8 % numera beviljas för investeringar som inleddes efter den 31 december 1992 och före den 1 juli 1994 och slutförs före den 1 januari 1999 (i stället för före den 1 januari 1997), införs ett nytt ytterligare statligt stöd till företag som har gjort investeringar i de nya delstaterna. Stödet är olagligt, eftersom det genomfördes utan hänsyn till artikel 93.3 i EG-fördraget. Stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden, eftersom det inte bidrar till uppnåendet av något av de mål som avses i artikel 92.2 och 92.3 i EG-fördraget.

- (11) Genom en skrivelse av den 13 mars 1998 underrättade Tyskland kommissionen om att beslutet hade genomförts med stöd av § 12 i lagen om vidareutveckling av Tyskland som ett finanscentrum (Fortentwicklung des Finanzplatzes Deutschland). Därefter upphävdes 1996 års skattelag. Åtgärden trädde i kraft den 28 mars 1998, och delstaternas finansministerier krävde tillbaka redan utbetalda belopp av de investerare som inte kunde genomföra sina projekt före den 1 januari 1997. Delstaten Sachsen-Anhalt krävde genom ett beslut av den 30 december 1996 att MIDER skulle betala tillbaka en investeringspremie på 49,8 miljoner euro (97,5 miljoner tyska mark), jämte ränta (3,4 miljoner euro) som redan betalats ut för 1994. MIDER överklagade beslutet om indrivning och deponerade beloppet på ett spärrat konto.
- (12) MIDER väckte den 5 januari 1998 talan vid första instansrätten mot kommissionens beslut av den 16 oktober 1997.

- (13) Den 30 december 1997 hade ett förlikningsavtal ingåtts mellan ELF/MIDER och Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (nedan kallat ”BvS”). Genom

⁽⁴⁾ EGT C 290, 3.10.1996, s. 8.

⁽⁵⁾ Beslut 98/194/EG av den 1 oktober 1997 om att förlänga giltighetstiden för investeringspremien på 8 % vid investeringar i de nya tyska delstaterna genom 1996 års skattelag, EGT L 73, 12.3.1998, s. 38.

förlikningsavtalet avstår båda parterna från sina respektive fordringar i samband med privatiseringen av projektet Leuna 2000. Enligt detta avtal skulle BvS betala 122,7 miljoner euro (240 miljoner tyska mark) och delstaten Sachsen-Anhalt 61,4 miljoner euro (120 miljoner tyska mark). Tyskland underrättade kommissionen om detta förlikningsavtal den 30 januari 1998.

- (14) Kommissionen utfärdade den 13 mars 2000 ett beslut ⁽⁶⁾, där den konstaterade att förlikningsavtalet inte innehöll något inslag av statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget vad beträffar de 122,7 miljoner euro som betalats av BvS. Delstaten Sachsen-Anhalts utbetalning av 61,4 miljoner euro för att delvis kompensera för den investeringspremie på 8 % som inte beviljats ansåg kommissionen utgöra statligt stöd, men förklarade den dock förenlig med den gemensamma marknaden. Tyskland åtog sig dock att hålla beloppet på 61,4 miljoner euro på ett spärrat konto till dess att kommissionen fattat ett slutligt beslut i förfarandet C 47/97 – Leuna 2000/ELF/MIDER.

2. FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (T-9/98)

- (15) Förstainstansrätten avkunnade den 22 november 2001 sin dom i mål T-9/98 ⁽⁷⁾. Den ogiltigförklarade kommissionens beslut av den 16 oktober 1997 om förlängning av den investeringspremie på 8 % för investeringar i de nya delstaterna som beviljats med stöd av 1996 års skattelag, beträffande den del av beslutet som gällde MIDER. Förstainstansrätten konstaterade särskilt följande:
- (16) "Det kan slutligen konstateras att den omständigheten att kommissionen mottar en formell anmälan om ett stödprogram inte på något sätt hindrar att kommissionen, vid sidan av en allmän och abstrakt bedömning av detta program, undersöker dess tillämpning i ett enskilt visst fall. I det beslut som den fattar efter sin bedömning kan kommissionen också beteckna vissa fall av tillämpning av det anmälda stödprogrammet som stöd och andra inte, och den kan även förklara att enbart vissa fall är oförenliga med den gemensamma marknaden. Vid utövandet av sitt stora utrymme för skönsässig bedömning kan kommissionen bland annat göra åtskillnad mellan mottagare av stöd från det anmälda stödprogrammet, beroende på vissa särdrag som de uppvisar eller villkor som de uppfyller (...)." (Punkt 116 i domen.)
- (17) "I förvarande fall kunde inte kommissionen enbart göra en allmän och abstrakt bedömning av 18 § punkt 1 i 1996 års skattelag, utan måste även pröva sökandens enskilda fall. En sådan bedömning var inte bara nödvändig med hänsyn till de speciella omständigheterna i

sökandens investeringsprojekt – som kommissionen till fullo kände till – utan även på grund av att den tyska regeringen under det administrativa förfarandet framställde en uttrycklig begäran härom." (Punkt 117 i domen.)

- (18) "Av handlingarna och de förklaringar som kommissionen lämnade vid förhandlingen framgår att kommissionen urskilde två grupper av potentiella mottagare av stödåtgärden i fråga för att komma fram till dessa slutsatser." (Punkt 121 i domen.)
- (19) "Den första gruppen består av de företag som hade bestämt sig för att genomföra ett investeringsprojekt i de nya delstaterna och därvid räknat med att erhålla investeringspremien, och som börjat genomföra sitt projekt under perioden 1 januari 1993–30 juni 1994 samt i tid ansökt om delutbetalningar av premien, men som, tvärt emot sina ursprungliga avsikter, inte hade kunnat slutföra projektet före den 1 januari 1997. I det omtvistade beslutet framhöll kommissionen att '[f]öretag som har fattat investeringsbeslut med tanke på investeringspremien på 8 % utan att reservera en viss tid för investeringsbetingade risker, har godtagit ett investeringsstöd som potentiellt kan bli lägre än om de hade uppfyllt villkoren i 1993 års lag om investeringspremier, och har trots dessa risker ansett att deras investering är lönsam'. Kommissionen tillade att '[f]örlängningen av tidsfristen leder inte till ytterligare investeringar och skulle knappast ha någon inverkan på slutförandet av investeringar som redan har inletts'. Efter att förstainstansrätten vid förhandlingen hade uppmanat kommissionen att lämna närmare upplysningar, framhöll kommissionen att 18 § punkt 1 i 1996 års skattelag inrättade ett ytterligare statligt stöd till företagen i den första gruppen, eftersom den nämnda artikeln 'eliminerade risken' för dessa företag att inte hinna slutföra sina investeringsprojekt inom den föreskrivna fristen." (Punkt 122 i domen.)
- (20) (...) "Kommissionen har emellertid ansett att sökandebolaget tillhör den första gruppen. Det saknas således anledning för förstainstansrätten att uttala sig om huruvida den andra gruppen fastställdes på goda grunder eller om parternas olika tolkningar av § 6 första stycket InvZulG." (Punkt 124 i domen.)
- (21) "Enligt förstainstansrätten är det uppenbart att 18 § punkt 1 i 1996 års skattelag varken införde ett ytterligare statligt stöd eller ett driftstöd i förhållande till sökanden." (Punkt 125 i domen.)
- (22) "Det framgår nämligen av handlingarna att sökandebolaget inte inledde projekt Leuna 2000 medvetet om risken för att det inte skulle kunna slutföra projektet före den 1 januari 1997, vilket var den dag som föreskrevs i 3 § tredje stycket InvZulG i 1993 års version. Bortsett från att sökandebolaget hade räknat med en viss tidsmarginal för att genomföra projektet – ursprungligen skulle det vara slutfört i juli 1996 – är det av vikt att framhålla att

⁽⁶⁾ Statligt stöd N 94/98 – Tyskland.

⁽⁷⁾ Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie mot kommissionen, REG 2001, s. II-3367.

den försening som uppkom berodde på omständigheter som bolaget inte alls rädde över och som det inte nödvändigtvis borde ha förutsett då det fattade sitt beslut att investera. Det kan följaktligen inte antas att sökanden hade betraktat sitt investeringsprojekt som 'lönsamt' även om investeringspremien inte skulle beviljas." (Punkt 126 i domen.)

(23) "Kommissionen kunde inte heller dra slutsatsen att det fanns ytterligare statligt stöd till sökanden. Kommissionen kände nämligen redan från början till såväl art och omfattning av sökandebolagets investeringsprojekt som storleken på och antalet stöd som hade beviljats för projektet (se särskilt beslutet av den 30 juni 1993). Kommissionen kunde därmed enbart fastställa att dessa olika parametrar inte ändrades på något sätt till följd av förlängningen på två år av den tidsfrist inom vilken företag fick göra anspråk på investeringspremien." (Punkt 127 i domen.)

(24) "Även om det skulle förhålla sig så att 18 § punkt 1 i 1996 års skattelag införde ytterligare ett statligt stöd till sökanden var det oriktigt att förklara detta stöd oförenligt med den gemensamma marknaden i sökandens fall. Rätten erinrar i detta hänseende om att kommissionen inte enbart avstod från att invända mot systemet med investeringspremie, utan även uttryckligen förklarade ett antal stöd till projekt Leuna 2000 – varibland 360 miljoner tyska mark i investeringspremie – förenliga med den gemensamma marknaden med stöd av artikel 92.3 i fördraget. Rätten erinrar även om att enbart förlängningen av tidsfristen inom vilken investeringarna skulle vara gjorda inte kunde medföra ändringar av projektets art och omfattning eller av dessa stöds storlek och antal. Under dessa omständigheter saknades anledning för kommissionen att anta att den nämnda förlängningen skulle snedvrída eller riskera att snedvrída konkurrensen på så sätt att den skulle anses oförenlig med den gemensamma marknaden, åtminstone inte i större utsträckning än projekt Leuna 2000 såsom det först anmälades." (Punkt 129 i domen.)

(25) "Av vad som anförts ovan följer att kommissionen i sökandens fall borde ha ansett att 18 § punkt 1 i 1996 års skattelag inte införde ett ytterligare statligt stöd, eller i vart fall att det ytterligare stöd som hade införts var förenligt med den gemensamma marknaden." (Punkt 130 i domen.)

3. DEN SENASTE UTVECKLINGEN OCH BEDÖMNING AV ÅTGÄRDEN MED AVSEENDE PÅ MIDER

(26) På grund av ogiltigförklaringen av kommissionens beslut inleddes förfarandet C 28/96 (ex NN 6/96) på nytt. Tyskland ändrade genom en skrivelse av den 31 juli 2002 sin ursprungliga anmälan (av den 19 december 1995) av 1996 års skattelag, för att den skulle motsvara förstainstansrättens dom och för att kommissionen

skulle kunna fatta ett beslut i ett enskilt ärende. Enligt den ändrade anmälan beviljas MIDER en investeringspremie på 8 % endast för 1994. Investeringspremien uppgår till 49,8 miljoner euro (97,5 miljoner tyska mark) plus ränta på 3,4 miljoner euro (6,8 miljoner tyska mark). Anmälan gällande investeringspremier till MIDER – och till alla andra eventuella stödmottagare – åren 1995–1997 drogs tillbaka.

(27) Kommissionen mottog en skrivelse av den 19 augusti 2002 från ELF gällande räntebetalningarna och ytterligare synpunkter från Tyskland genom en skrivelse av den 19 september 2002. Kommissionen konstaterade beträffande detta att det i förlikningsavtalet uttryckligen anges att MIDER skall betala tillbaka till BvS alla de belopp som betalats till företaget i form av en åttaprocentig investeringspremie och som skulle göra det möjligt för MIDER att förfoga över ett större belopp än 184,1 miljoner euro (360 miljoner tyska mark). Detta bekräftades också av förstainstansrätten (punkterna 31 och 37 i domen).

(28) Kommissionen anser att ett tilläggsstöd till förmån för MIDER infördes genom § 18 punkt 1 i 1996 års skattelag, eftersom kommissionen i sitt beslut av den 30 juni 1993 inte hade godkänt investeringspremien på 184,1 miljoner euro (360 miljoner tyska mark) ⁽⁸⁾.

(29) MIDER uppfyllde inte kraven i § 3 tredje stycket i InvZulG 1993 och var följaktligen enligt den bestämmelsen inte berättigad till den åttaprocentiga investeringspremien på 184,1 miljoner euro.

(30) Genom ändringen av InvZulG 1993 inom ramen för 1996 års skattelag skapades nya stöd till MIDER, eftersom företaget tack vare denna ändring blev berättigat till investeringspremier. Det nya stödet godkändes dock inte av kommissionen och var därför olagligt.

4. SLUTSATS

(31) Tyskland ändrade sin anmälan avseende MIDER genom en skrivelse av den 31 juli 2002. Det anmälda stödet gäller en åttaprocentig investeringspremie enbart för 1994 på 49,8 miljoner euro plus ränta på 3,4 miljoner euro. På grund av den ändrade anmälan behöver kommissionen bara yttra sig om det ändrade beloppets förenlighet med den gemensamma marknaden beträffande MIDER.

(32) I överensstämmelse med förstainstansrättens dom i mål T-9/98 och dess tidigare domar av den 11 november 1992 och den 30 juni 1993 bekräftar kommissionen att

⁽⁸⁾ Kommissionen förklarade endast att "alla beviljade stöd motsvarar stödprogram som kommissionen har godkänt (...)".

investeringspremien på 8 % för 1994 till förmån för MIDER är förenlig med den gemensamma marknaden, i synnerhet eftersom den totala stödnivån inte överstiger taket på 35 % för kumulerat regionalstöd i delstaten Sachsen-Anhalt.

Artikel 2

Den investeringspremie på åtta procent som beviljats MIDER för 1994, och som uppgår till 49,8 miljoner euro plus ränta på 3,4 miljoner euro, är förenlig med den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Genom § 18 punkt 1 i 1996 års skattelag, genom vilken § 3 i 1993 års lag om investeringspremier (Investitionszulagengesetz 1993) skall ändras så att investeringspremien på åtta procent i fortsättningen skall beviljas för investeringar som inleds efter den 31 december 1992 och före den 1 juli 1994 och slutförs före den 1 januari 1999 i stället för den 1 januari 1997, skapas ett nytt extra statligt stöd till förmån för MIDER på 49,8 miljoner euro plus ränta på 3,4 miljoner euro. Stödåtgärden är olaglig, eftersom den genomfördes i strid med artikel 88.3 i EG-fördraget.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 30 oktober 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen